

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«04» _____ 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РЕДАГУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ТА ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

для студентів

спеціальності 061 Журналістика
освітньо-професійної програми Видавнича справа та редагування
освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0880/21
<i>Силь</i> (підпис)	<i>Силь</i> (підпис, прізвище)
«	» 2021 р.

Розробник: Ус Тетяна Іванівна, викладач циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Олена ГРУЗДЬОВА

Робочу програму перевірено
«01» вересня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3 /90
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	42
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	12
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Редагування художньої та дитячої літератури» є освоєння студентами комплексу теоретичних і практичних знань з основ редагування, необхідних для фахової підготовки до друку різних видів видань та для реалізації відповідних виконавських і управлінських функцій.

Завданням навчальної дисципліни «Редагування художньої та дитячої літератури» є такі:

- узагальнити та систематизувати здобуті знання щодо методів і прийомів редакторської роботи з текстами художньої та дитячої літератури, їх тематичною й композиційною структурою;

- ознайомити студентів із типологією художніх видань, особливостями створення різножанрових текстів;

- навчити студентів стежити за змінами, які відбуваються в галузі та самостійно виявляти нові тенденції;

- залучити студентів до процесу створення художнього видання.

У результаті засвоєння дисципліни студенти мають набути

загальні компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку інформаційної діяльності та комунікацій, їхнього місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово;
- здатність спілкуватися іноземною мовою для професійної діяльності;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним, генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність працювати в команді;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

- здатність до теоретичного осмислення специфіки процесу редагування, вироблення практичних навичок з редагування текстів різних стилів;
- системне уявлення про книжкову справу в цілому і в Україні зокрема;
- уміння редагувати та аналізувати тексти художньої й дитячої літератури;
- готовність створювати концепцію видання, формувати тематичний репертуар видавництва;
- здатність до розуміння текстів ЗМІ різного обсягу, до розкриття імпліцитної інформації, що міститься в них;
- володіння практичними навичками використання комп'ютерних технологій та комп'ютерного дизайну для створення електронного та друкованого продукту;
- готовність здійснювати технічне редагування текстів різних жанрів і форматів;
- уміння виготовляти макет видання, укладати й оформляти вхідні та вихідні відомості видання.

3. Результати навчання за навчальною дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Редагування художньої та дитячої літератури» студенти зможуть володіти **знаннями про:**

- особливості роботи редактора художньої та дитячої літератури на всіх етапах редакційно-видавничого процесу;

- організацію і зміст процесу редагування текстів для дітей дошкільного та шкільного віку;

- методику редагування різножанрових творів для дітей;
- технологію редагування літератури для різновікових категорій дітей;
- особливості редагування текстів за допомогою комп'ютерних програм;
- особливості редагування різних видів видань дитячої літератури;
- сучасний ринок української поліграфії для дітей дошкільного та шкільного віку;
- сучасну систему підготовки редакторських кадрів.

умітимуть:

- знайти для видавництва потрібного автора;
- зробити редакторський аналіз авторського оригіналу;
- пройти процедуру отримання відповідного грифу на майбутнє видання;
- опрацювати всі варіанти версток;
- звірити й підписати до друку сигнальний примірник;
- створити й відредагувати весь заголовковий комплекс видання;
- ввести різними способами цитати в текст;
- звірити й підписати до друку «чисті аркуші» та сигнальні примірники видання;
- створити прес-релізи та рекламні матеріали для промоції видань.

редагуватимуть:

- різні види текстів за допомогою комп'ютерних програм;
- різні види видань.

виконуватимуть:

- обов'язки творчого працівника реакції, видавництва чи видавничої структури згідно зі штатним розписом;
- редакторську роботу з перевидання та з перекладу видання;
- правильне оформлення бібліографії видань;
- підготовку оригінал-макету видання для його поліграфічного відтворення;
- звірку півки книжкового блоку та кольороподілу художнього оформлення.

володітимуть:

- комп'ютерними засобами контролю правопису;
- автоматизованою системою оптичного розпізнавання тексту.

аналізуватимуть:

- види редагування;
- особливості редакторської підготовки складових тексту.

організовуватимуть:

- рецензування авторського оригіналу.

створюватимуть:

- прес-релізи та рекламні матеріали для промоції видань.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усь го	у тому числі					
лек ції		сем.	пра к.	пк	с.р.	сем. контр.	
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1.							
Характеристика художніх і дитячих видань: загальні аспекти							
Тема 1. Специфіка редагування художньої та дитячої літератури	6	2		2		2	
Тема 2. Загальна характеристика, видання творів художньої і дитячої літератури	6	2		2		2	
Тема 3. Твір художньої чи дитячої літератури як основа літературно-художнього видання(ЛХВ)	6	2		2		2	
Тема 4. Редакторська підготовка перекладів для дітей дошкільного та шкільного віку. Редакторська підготовка перевидань творів для дітей	2	2					
Тема 5. Критерії редакторської оцінки літературно-художнього твору	2	2					
Модульний контроль	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	24	10		6	2	6	
Змістовий модуль 2.							
Типологія видань творів художньої і дитячої літератури							
Тема 1. Типологічні особливості художніх і дитячих видань. Жанрова типологія	6	2		2		2	
Тема 2. Типологічні особливостіЛХВ. Видавнича типологія за складом тексту	4			2		2	
Тема 3. Типологічні особливості художніх та дитячих видань. Видавнича типологія за цільовим призначенням	4	2		2			
Модульний контроль	2				2		
Разом за змістовим модулем 2	16	4		6	2	4	
Змістовий модуль 3.							
Робота редактора над створенням літературно-художнього видання і видання для дітей							
Тема 1. Загальна методика редакторського аналізу творів	4	2				2	

художньої та дитячої літератури							
Тема 2. Композиційно-графічне моделювання художнього видання та видання для дітей	2			2			
Тема 3. Заголовковий комплекс художнього і дитячого видання	4	2		2			
Тема 4. Робота редактора над виданням літературно-художнього твору та виданням для дітей	2	2					
Тема 5. Особливості підготовки до друку і промоції художнього видання і видання для дітей	2			2			
Тема 6. Лінгвістичні норми редагування художнього видання і видання для дітей (на прикладі художніх творів для дітей сучасних авторів)	2	2					
Тема 7. Редагування перевидань художньої літератури для дітей	2			2			
Модульний контроль	2				2		
Разом за змістовим модулем 3	20	8		8	2	2	
Семестровий контроль				20			30
Усього годин	90	22		20	6	12	30

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Характеристика художніх і дитячих видань: загальні аспекти

Тема 1. Складність і специфіка редагування художньої та дитячої літератури.

Підходи до визначення понять «література», «художня література» і «дитяча література». Відбір твору для видання. Редагування творів класичної літератури. Редагування творів сучасних письменників. Робота редактора з автором.

Основні поняття: література; художній твір; жанр; періодика; шпальта.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 4,5,6

Додаткова: 1,2,3

Тема 2. Загальна характеристика стану видання творів художньої і дитячої літератури.

Властивості літературно-художнього твору як художнього об'єкта. Етапи художнього об'єкта: етап створення твору, етап його відчуження, етап сприйняття.

Задум художнього твору.

Властивості художнього образу.

Врачування в роботі редактора специфіки сприйняття твору художньої літератури.

Функції, що реалізуються художньою літературою (естетичні, етичні, комунікативні, пізнавальні, управлінські (виховні)).

Основні поняття: реклама, аналітика, фактаж, композиція.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 4,5,6

Додаткова: 1,2,3

Тема 3. Твір художньої чи дитячої літератури як основа літературно-художнього видання (ЛХВ). Властивості літературно-художнього твору як художнього об'єкта.

Етапи художнього об'єкта: етап створення твору, етап його відчуження, етап сприйняття. Задум художнього твору. Властивості художнього образу.

Врахування в роботі редактора специфіки сприйняття твору художньої літератури. Функції, що реалізуються художньою літературою (естетичні, етичні, комунікативні, пізнавальні, управлінські (виховні)).

Основні поняття: підручник, посібник, хрестоматія, редакторська підготовка.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 4,5,6

Додаткова: 1,2,3

Тема 4. Редакторська підготовка перекладів для дітей дошкільного та шкільного віку. Редакторська підготовка перевидань творів для дітей. Критерії редакторської оцінки літературно-художнього твору.

Перекладознавчий мінімум для редактора-видавця. Ретроспектива перекладного книговидання творів для дітей в Україні. Пошук іншомовного твору та його власника творів для дітей. Пошук перекладача та редагування перекладу творів для дітей. Оформлення службової частини перекладного видання творів для дітей.

Основні поняття: перекладознавчий мінімум, перекладне видання.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 8

Тема 5. Критерії редакторської оцінки літературно-художнього твору. Оцінка авторського оригіналу. Ідейно-естетичний критерій. Соціальна значимість змісту, світоглядна позиція автора, глибина постановки громадських проблем. Критерій художності тексту: єдність змісту і форми, художня правда, оригінальність авторської манери, емоційна ємність і асоціативне багатство, цілісність.

Основні поняття: відбір творів для видання, редакторська оцінка літературно-художнього твору.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 8

Змістовий модуль 2.

Типологія видань творів художньої і дитячої літератури

Тема 1. Типологічні особливості художніх та дитячих видань. Жанрова типологія.

Жанрові особливості літературно-художнього твору. Епос, лірика, драма як роди художніх творів. Жанроутворювальний ряд в епосі: епопея, роман, повість, оповідання, новела, казка, байка, легенда. Рід лірики: ліричний вірш, пісня, елегія, епіграма, епітафія. Жанри драми: трагедія, комедія, драма, водевіль, фарс.

Основні поняття: жанр; рід художнього твору (епос, лірика, драма); епопея; роман; повість; оповідання; новела; казка; байка; легенда; роди лірики (ліричний вірш, пісня, елегія, епіграма, епітафія); жанр драми (трагедія, комедія, драма, водевіль, фарс).

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 8

Тема 2. Типологічні особливості ЛХВ. Видавнича типологія за складом тексту.

Моновидання (в основі – окремий твір конкретного автора). Збірники (альманахи, антології). Літературно-художні журнали. Вибрані твори (водному чи двох томах). Зібрання творів (у багатьох томах).

Основні поняття: журнал; моновидання, альманах, антологія, літературно-художні видання.

Тема 3. Типологічні особливості художніх та дитячих видань. Видавнича типологія за цільовим призначенням.

Літературно-художнє видання. Документально-художнє видання.

Науково-художнє видання. Масове художнє видання.

Основні поняття: поліграфія, верстання.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 8

Змістовий модуль 3.

Робота редактора над створенням літературно-художнього видання і видання для дітей

Тема 1. Загальна методика редакторського аналізу творів художньої і дитячої літератури.

Природа ілюстрацій, їх зв'язок з текстом, сутність мови ілюстративного ряду. Дискусії про доречність ілюстрування художньої літератури. Функції ілюстрацій. Закономірності розміщення ілюстративного матеріалу у книзі. Зміст зображення. Особливості створення візуального ряду видання.

Вміння редактора зрозуміти художника. Специфіка художнього сприйняття читачем твору мистецтва.

Основні поняття: ілюстрування; ілюстрація; зміст зображення;

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 8

Тема 2. Композиційне-графічне моделювання художнього видання та видання для дітей.

Дискусії про доречність ілюстрування художньої літератури. Функції ілюстрацій. Закономірності розміщення ілюстративного матеріалу у книзі. Зміст зображення. Особливості створення візуального ряду видання. Вміння редактора зрозуміти художника. Специфіка художнього сприйняття читачем твору мистецтва.

Основні поняття: інформація, номена.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 8

Тема 3. Заголовковий комплекс художнього і дитячого видання.

Види та призначення заголовків. Композиція заголовка. Шрифтографія заголовків. Вимоги до заголовків. Правила оформлення заголовкового комплексу. Характеристика заголовків за способом їх виконання. Текст і заголовок. Добирання заголовків. Ефективні і зайві слова в заголовках. Оформлення заголовків на сторінці. Аналіз шрифтової моделі заголовків видання з визначенням їх композиції. Представлення заголовкового комплексу власного видання.

Основні поняття: заголовок; шрифт; моделі шрифтів;

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 8

Тема 4. Робота редактора над виданням літературно-художнього твору та виданням для дітей.

Види видань: моновидання, збірник, збірник творів. Випуск редактором моновидання. Робота редактора над збірником. Робота над альманахом, антологією, хрестоматією. Підготовка редактором збірника творів. Вибрані твори. Повне зібрання творів: підготовка до випуску.

Основні поняття: композиція, шаблон, рубрика.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 8

Тема 5. Особливості підготовки до друку і промоції художнього видання і видання для дітей

Етапізація підготовки редактором та видавництвом твору до друку. Робота з текстом (класичні й сучасні варіанти оформлення тексту художнього твору для дітей). Промоція художнього видання.

Основні поняття: художнє видання, видання для дітей, навчальні видання, специфіка редагування, промоція видання для дітей.

Тема 6. Лінгвістичні норми редагування художнього видання і видання для дітей (на прикладі художніх творів для дітей сучасних авторів)

Сучасні орфографічні норми. Склад лексики ЛХВ для дітей. Словотвірні норми в різних типах видань для дітей. Синтаксичні норми.

Основні поняття: орфографія, словотвір, морфема, лексика, словосполучення, речення.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 8

Тема 7. Редагування перевидань художньої літератури для дітей (на матеріалізбірках Є. Гуцала, Б. Харчука та ін.)

Аналіз лексикону художньої прози, що перевидається. Визначення змістових компонентів твору, що переобтяжують зміст та ускладнюють розуміння.

Основні поняття: лексикон художньої прози, архаїзми, просторічна лексика, плеоназми, тавтологічні сполуки, канцеляризми, динаміка сюжету.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 8

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	4	4
3. Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3	4	4
4. Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30	4	40
6. Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	2	10
7. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом			82		76		83
Максимальна кількість балів	241						
Розрахунок коефіцієнта	2,41						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I

Тема 1. Складність і специфіка редагування художньої та дитячої літератури (2 год)

- Відредагуйте оповідання Є. Гуцала «Лось».

Тема 2. Типологічні особливості ЛХВ. Видавнича типологія за складом тексту (2 год)

Укладіть словничок основних термінів, що характеризують поняття і літературно-художнє видання (не менше 10 термінів)

Тема 3. Типологічні особливості художніх та дитячих видань. Видавнича типологія за цільовим призначенням (2 год)

Складіть хронологічну таблицю з історії розвитку редагування, зазначивши періоди та етапи розвитку редагування, коротко охарактеризуйте кожен з етапів редагування.

Змістовий модуль II

Типологія видань творів художньої і дитячої літератури

Тема 1. Типологічні особливості художніх і дитячих видань. Жанрова типологія (2 год)

Проаналізувати жанрову типологію сучасних видань (на прикладі ринку книжної продукції). Вивчити сучасний попит на читацьку продукцію.

Тема 2. Типологічні особливості ЛХВ. Видавнича типологія за складом тексту (4 год)

Відредагувати текст для перевірки читання, дібрати заголовки та скласти за його змістом завдання у формі тестів.

Бджільництво належить до найдавніших занять українців. Донині про цей промисел свідчать збережені назви поселень: Мединичі, Мединівка, Бортне, Бортники, Уборть тощо. Мед та віск для наших пращурів були продуктами харчування, оброком при зборі данини, експортною сировиною до країн Західної Європи. Як давній промисел, бджільництво пройшло кілька етапів розвитку, з яких дослідники виділяють три основні: дике (початкове, або земляне), бортне, вуликове. Початкове бджільництво було неорганізованим заняттям: наші далекі предки знаходили гнізда бджіл в ущелинах скель, у лісових хащах і найпростішими засобами добували так званий «дикий мед», цілком знищуючи бджолині сім'ї.

Бортне бджільництво, що прийшло на зміну попередньому, розвивалося як лісовий промисел і вимагало більшого досвіду, складніших засобів праці. Дикі бджоли роїлися природним способом у лісах, у дуплах на висоті 4–6 м, які називалися бортнями. Звідси походить й назва промислу – бортництво, яке також залишалося хаотичним, а спосіб медозбору – важким і навіть хижацьким: наші пращури прорубували в дуплах дерев отвори, мед повністю вибирали, а бджіл винищували.

Найбільшою недосконалістю обох способів медозбору було винищування бджіл, що негативно впливало на загальний стан бджільництва.

Удосконалення способів збору меду здійснювалося через організацію приватного користування бортними деревами. За звичаєм право на «бортне» дерево діставав той, хто відшукав гніздо бджіл і поставив на ньому відповідну мітку – знак власності, що переважно зображав свійських тварин, диких звірів, дерева, рослини, знаряддя праці тощо. «Клеймо» на бортні засвідчувало право власності упродовж багатьох років і нерідко закріплювалася за родом – ніхто не мав права не тільки її знищити, а й видерти мед.

Поступовий перехід від хаотичного бортництва на стійлове характеризувався відповідним удосконаленням бортні шляхом розширення природних дупел, у яких гніздилися бджоли, або вирубування гнізд, поступовим «прирученням» бджіл (заманювання їх у бортні), появою спеціальних знарядь праці («лазила», по якому піднімалися до борті, кресала та ін.). Власники бортних дерев нерідко кооперувалися, а вихід їх із села до лісу приурочувався до певних свят, супроводжувався відповідними ритуалами задля успіху справи. У XIV ст. розпочався новий період – вуликове бджільництво.

Одомашнення, або domestикація бджіл здійснювалося утримуванням не у

природних дуплах, а у штучно виготовлених дуплянках, чи колодах. Таке житло для бджолиного рою майстрували із соснових кругляків, видовбуючи чи випалюючи спеціальну порожнину для бджіл й отвір для догляду за ними. Такі колоди – прообраз майбутнього вулика – можна було побачити прилаштованими високо на деревах.

Поступово удосконалювався спосіб збирання меду: бджолині гнізда уже не руйнували, а зберігали, залишаючи на перезимівлю певну кількість меду.

Усі форми бортництва були відомі повсюдно в лісовій частині України, зокрема на Поліссі. Проте інтенсивне освоєння лісових угідь під рілля, а також промислова заготівля поташу привела до зменшення кількості лісів, а отже, і числа бортних дерев, що спричинювало занепад бортництва. Як відомо, на початку XV ст. колоди-дуплянки уже не підвішували на деревах, а розміщували на розчищеній ділянці. Так виникали присадибні пасіки, проте спосіб догляду за бджолами і навіть форми колод майже не відрізнялися від тих, що побутували у традиційному бортництві.

Процес витіснення традиційного бортництва відбувався дуже повільно і був майже остаточно завершений у XVIII ст. З виникненням колод-вуликів, які розміщували уже не на деревах, а на землі, географія бджільництва поширювалася і сягнула не тільки лісостепових, а й степових районів України. Найсуттєвішою віхою в історії бджільництва був винахід

1814 р. рамкового (втулкового) вулика, особливість якого полягала в тому, що під час медозбору воцина не руйнувалася, а крім того, забезпечувався добрий догляд за комахами. Сконструював рамковий вулик український учений Петро Прокопович, який володів понад 6600 бджолиними сім'ями. Він уперше в світі отримав чистий стільниковий мед без попереднього винищення бджіл. З іменем Прокоповича пов'язане також заснування 1828 року першої в світі школи бджільництва.

Винахід і подальше удосконалення рамкового вулика поклали початок раціональному пасічництву в Україні, що набуло поширення в інших країнах світу. Бджолярі поступово стали поліпшувати конструкції рамкових вуликів: змінили форму та матеріал (дерев'яні та керамічні вулики, плетені з соломки чи лози, обмащені глиною). Пасіки розміщували переважно поблизу садиби (в саду, на городі чи леваді), влітку вивозили вулики в поле, ближче до медоносних рослин. У Карпатах для оберігання вуликів від звірів, надмірної вологості та снігопадів будували спеціальні споруди (гражди) у вигляді замкнених дворів.

Від початку XX ст. бджільництво в Україні розвивалося у двох секторах: індивідуальному (приватному) і колективному. На думку фахівців з пасічництва, найчисленніша група бджолярів (близько 90%) – сільські жителі, які у своєму господарстві тримають від декількох одиниць до декількох десятків бджолиних сімей, що забезпечує вироблення основної маси солодкої продукції в Україні.

Високу рентабельність (понад 40%) бджолиного бізнесу мають великі спеціалізовані комплекси або окремі пасічники, що мають 70–100 та більше сімей. Як відомо, для більшості пасічників прибутковою продукцією бджолярства, окрім меду, є віск, пилік та прополіс. У державі найбільше з виробляється та продається рідкого меду (потім може кристалізуватися, і набувати стану від пастоподібного до твердого), значно менше – стільникового. Віск як продукт бджолярства – промислова сировина для виробництва лаків, паст, мастил та свічок.

Нині Україна входить до п'ятірки країн світу за обсягами виробництва меду (За інтернетівським виданням; 777 слів).

Змістовий модуль 3

Робота редактора над створенням літературно-художнього видання і видання для дітей

Тема 1. Загальна методика редакторського аналізу творів (2 год)

- Відредагувати тексти, використовуючи знаки коректури.
- Серед обранців Придніпровської землі, яким вона розкрила і щедро подарувала свої духовні скарби, ім'я Івана Івановича Манжури – українського поета, сумлінного і вдумливого збирача фольклору, досвідченого етнографа, лексикографа, закоханого у свій край краєзнавця.

Народився Іван Іванович Манжура 20 жовтня (1 листопада за новим стилем) 1851 року в Харкові в родині дрібного чиновника із зубожілих дворян. Його життя можна порівняти із життям стародавніх українських мандрованих поетів-дяків, яким жив і славетний український філософ Григорій Сковорода: ніколи не мав власного дому, сім'ї, повсякчас терпів матеріальні нестатки, обійшов пішки всю Харківську та Катеринославську губернії, зібравши тисячі пісень, сотні казок, легенд, переказів, прислів'їв та приказок, не одну ніч проспав під зорями, в садку, живучи в простих хатах і постійно перебуваючи серед простого народу.

Придніпров'я щедро обдарувало свого обранця. Воно розкрило йому найпотаємніше, довірило взяти найсвятіше – скарби людської пам'яті, закодовані у слові. Степовий дух, неначе приборканий велетнем-лицарем, підкорився І. Манжурі, як рівному, простягнувши духовний меч – оберіг краю, визнавши: "А єсть ще велетні душею..."

Увагу дослідника привертало ті місцевості, де ще не бував фольклорист-збирач і де можна було записати невідомі нікому зразки. Постійно мандруючи хуторами, селами, містечками губернії, він став поетом українського степу, не раз терпів голод і холод, але душею був завжди там, де підноситься дух – невичерпне джерело людського буття. І. Манжура сприяв відродженню та розвиткові національної культури, літератури, мови, зібрав, вивчив та записав кращі зразки народної творчості: пісні, казки, думи, прислів'я, приказки, загадки, анекдоти, словниковий матеріал як українського, так і російського народів.

У 1885–1886 роках з-під пера І. Манжури вийшла казка-поема про безстрашність запорозьких козаків «Трьомсин-богатыр», у 1889 році – перша збірка віршів «Степові думи і пісні». Другу збірку «Над Дніпром», книгу казок і легенд у віршах «Казки і приказки і таке інше», а також казки-поєми не пропустила царська цензура, тож при житті автора вони не друкувалися.

Їх частково надруковано в збірнику українських пісень Володимира Антоновича і Михайла Драгоманова (1875). 1890 року вийшла збірка «Казки, приказки і таке інше, записані в Харківській та Катеринославській губерніях». 3 травня (15 травня за новим стилем) 1893 року перестало битися серце Івана Манжури. Поховали поета в Катеринославі (За Інтернетівськимвиданням).

- У процесі вивчення своєї історії в народі формується усвідомлення своєї ідентичності й патріотизму. Тоді народ як нація особливо шанує пам'ять тих людей, які своєю працею долучилися до примноження духовного і культурного багатства свого народу. Таким, сповненим жертовності, любові до свого народу було життя великого українця Павла Чубинського.

Народився Павло Платонович Чубинський 27 січня 1839 року на Київщині в хуторі, що поблизу Борисполя (на той час Переяславського повіту Полтавської губернії) в сім'ї бідного дворянина.

Навчався майбутній учений-етнограф в Переяславському повітовому училищі, у Другій київській чоловічій гімназії, після того закінчив університету Петербурзі. У студентські роки брав участь у діяльності петербурзької української громади. Там зійшовся із Шевченком, захоплювався його творчістю й у чомусь повторив долю поета.

У 1861 році закінчив юридичний факультет Петербурзького університету, де згодом захистив дисертацію «Нариси народних юридичних звичаїв і понять з цивільного права Малоросії» й одержав учений ступінь кандидата правознавства.

Улітку 1861 р. повернувся до Києва, де працював учителем, як юрист, допомагав селянам, які, тоді звільнившись з кріпацтва, мали багато клопотів із власністю на землю. А восени 1862 року Чубинський пише вірш «Ще не вмерла Україна», що став згодом національним гімном.

Через декілька днів був висланий під наглядом поліції на проживання в Архангельську губернію, де провів сім років. Здобувши довіру, він сам себе не тільки визволив із заслання, а й проклав дорогу у вищі наукові сфери Російської імперії. Його статистико-економічні дослідження Архангельської губернії були досить цінними. Повернутися в рідні місця дозволили П. Чубинському лише у складі експедиції для вивчення України. За цю роботу учений отримав кілька нагород, зокрема, золоту медаль на Географічному конгресі в Парижі.

За сприяння Павлова Чубинського в 1873 році в Києві було відкрито Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. Цей відділ вважають започаткуванням нашої Академії наук. Тоді ж Чубинський провів у Києві перепис, який показав, що більшість киян вважають рідною мовою українську.

Проте знову довелось потерпати від поневірянь далеко від рідної України.

Навесні 1879 року знесилений тяжкою хворобою П. Чубинський повернувся до Києва. Нелегке життя великого українця завершилося 26 січня 1884 р. Поховали його на рідному хуторі поблизу Борисполя. Прощалися з ним в тій самій церкві на Подолі, де колись прощалися з Тарасом Шевченком (За Інтернетівським виданням).

- Панас Мирний (Панас Якович Рудченко) народився 13 травня 1849 року в місті Миргород, що на Полтавщині, в родині бухгалтера повітового казначейства. Незначною була освіта Панаса Рудченка, бо після кількох років навчання в Миргородському парафіяльному, а потім у Гадяцькому повітовому училищах чотирнадцятилітній хлопець йде на «власний хліб».

Чинівницька служба П. Рудченка почалася в 1863 році в Гадяцькому повітовому суді, згодом продовжується у повітовому казначействі на посаді помічника бухгалтера, а згодом займає цю ж посаду в Миргородському казначействі.

Перші спроби на ниві фольклористичної діяльності та літературної творчості припадають на роки служби в невеликих містах Полтавщини. Частина зібраних П. Рудченком фольклорних матеріалів була згодом опублікована його братом Іваном Біликом. З 1871 року Панас Рудченко живе і працює в Полтаві. Його зовсім не приваблювала чиновницька кар'єра, хоча сумлінне ставлення до виконання службових обов'язків дозволило досягти високого чину дійсного статського радника. Згодом починає пробувати свої сили в літературі. Прикладом для нього був старший брат Іван, що вже з початку 60-х років публікував свої фольклорні матеріали.

Перші його твори (вірш «Україні» та оповідання «Лихий попугав»), підписані прибраним ім'ям Панас Мирний, з'явилися за кордоном, у львівському журналі «Правда» в 1872 році. Незважаючи на те, що в 70-80-х роках письменник продовжує інтенсивно працювати, його твори, в зв'язку з цензурними переслідуваннями українського слова в Російській імперії, друкуються переважно за кордоном і на Наддніпрянській Україні були майже невідомі широким колам читачів.

У 1874 року в журналі «Правда» побачили світ нарис «Подоріжжя од Полтави до Гадячого», згодом в Женеві (1877 р.) з'являється повість «Лихі люди». Ще 1875 року в співавторстві з братом Іваном Біликом було закінчено роботу над романом «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» і подано до цензури. Проте вперше твір з'являється у 1880 році в Женеві, тоді як в Росії роман не був опублікований, у зв'язку з Емським указом 1876 року.

У 1886 році в Києві виходять збірник творів письменника «Збираниця з рідного поля» та комедія «Перемудрив». Одночасно Панас Мирний продовжує виступати і в західноукраїнських збірниках та журналах, де друкуються такі його твори, як «Лови», «Казка про Правду та Кривду», «Лимерівна», переспів «Дума про військо Ігореве».

Не стало письменника 28 січня 1920 року (За Інтернет виданням)

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами;
- максимальна кількість балів за виконану роботу – 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

<i>Максимальна кількість балів - 25</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
25 - 20	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
19 - 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
14 - 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
0	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

Модульний контроль проводиться в письмовій формі: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік. Виставляється за результатами набраних балів.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90-100
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Редагування художньої та дитячої літератури»

Разом: 90 год., лекції – 22 год, практичні заняття –20 год, самостійна робота –12 год, модульний контроль – 6 год, семестровий контроль – 30 год.

Тиждень	Змістовий модуль 1.					Змістовий модуль 2.			Змістовий модуль 3.						
Назва модуля	Характеристика художніх і дитячих видань: загальні аспекти					Типологія видань творів художньої і дитячої літератури			Робота редактора над створенням літературно-художнього видання і видання для дітей						
Лекції	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7
Дати															
Теми лекцій	Складність і специфіка редагування художньої та дитячої літератури	Загальна характеристика стану видання творів художньої і дитячої літератури	Твір художньої чи дитячої літератури як основа літературно-художнього видання(ЛХВ).	Редакторська підготовка перекладів для дітей дошкільного та шкільного віку. Редакторська підготовка перевидань творів для дітей.	Критерії редакторської оцінки літературно-художнього твору	Типологічні особливості художніх і дитячих видань. Жанрова типологія		Типологічні особливості художніх та дитячих видань. Видавнича типологія за цільовим призначенням	Загальна методика редакторського аналізу творів художньої та дитячої літератури		Заголовковий комплекс художнього і дитячого видання	Робота редактора над виданням літературно-художнього твору та виданням для дітей		Лінгвістичні норми редагування художнього видання і видання для дітей (на прикладі художніх творів для дітей сучасних авторів)	
Теми практичних занять	Складність і специфіка редагування художньої та дитячої літератури	Загальна характеристика стану видання творів художньої і дитячої літератури	Твір художньої чи дитячої літератури як основа літературно-художнього видання(ЛХВ).			Типологічні особливості художніх дитячих видань. Жанрова типологія	Типологічні особливості ЛХВ. Видавнича типологія за складом тексту	Типологічні особливості художніх та дитячих видань. Видавнича типологія за цільовим призначенням		Робота редактора над ілюстраціями. Композиційне-графічне моделювання художнього видання та видання для дітей	Заголовковий комплекс художнього і дитячого видання		Особливості підготовки до друку і промоції художнього видання і видання для дітей		Редагування перевидань художньої літератури для дітей (на матеріалі збірок С. Гуцала, Б. Харчука та ін.)
Сам. робота	56	56	56	106		56	106	106	56	56	56	56		56	
Контроль	МКР 1					МКР 2			МКР 3						

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Крайнікова Т. С. Коректура : підручник. К. : Наша культура і наука, 2005. 252 с.
2. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : навчальний посібник. Л. : Афіша, 2001. 416 с.
3. Різун В. В. Літературне редагування : підручник для студ. фак-тів журналістики ун-тів. М-во освіти і науки України. Київ : Либідь, 1996. 240 с.
4. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця, видавця : практичний посібник. 2-ге вид., стереотипне. К. : Наша культура і наука, 2006. 560 с.
5. Тимошик М. С. Історія видавничої справи : підручник. – 2-ге вид., виправлене. К. : Наша культура і наука, 2007. 496 с.

Додаткова

1. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. К. : Парламентськевид-во, 2004. 368 с.
2. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації : навчальний посібник. Львів : ПАІС, 2005. 304 с.
3. Літературне редагування : навч.-метод. Посібник. Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики; К. : Паливода А.В., 2012. 141 с.
4. Огар Е. Українсько-російський та російсько-український словник-довідник з видавничої справи. Львів : Палітра друку, 2002. 224 с.
5. Партико З. В. Галузеве редагування в засобах масової інформації : конспект лекцій. Львів: Афіша, 2007. 104 с.
6. Сава В. І. Основи техніки творення книги : навчальний посібник, В. І. Сава. Л., 2000. 128 с.
7. Сава В. І. Художньо-технічне оформлення книги : навчальний посібник. Львів : Оріяна-Нова, 2003. 168 с.
8. Український правопис / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. К.: Наукова думка, 2015. 288 с.
9. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: підручник. К.: Видавництво Паливода А.В., 2010. 516 с.
10. Тимошик М. С. Як редагувати книжкові та газетно-журнальні видання. Практичний посібник. К. : Наша культура і наука, 2012. 496 с.

